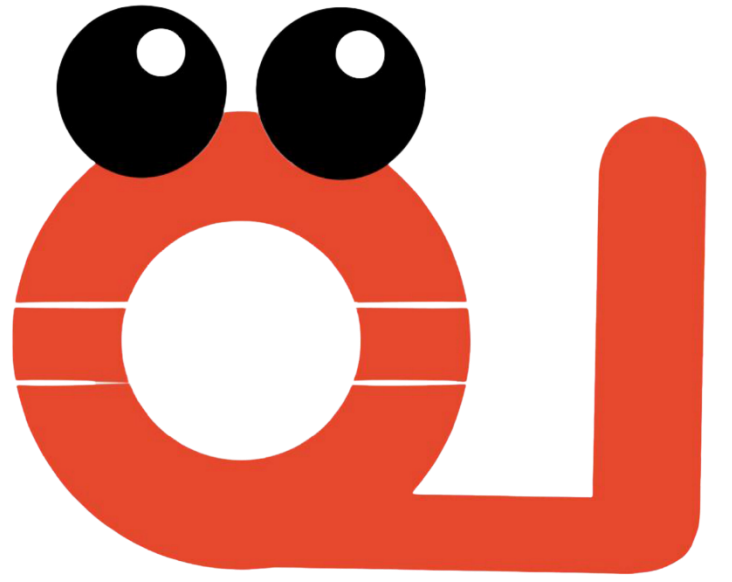

HUKUK
ÖZİŞİK
NOTLAR 1996

BANKA HUKUKU

BAHAR-FİNAL

0 505 346 19 98

@ozisikhukuknotlar

Bizi Tercih Ettiğin İçin **TEŞEKKÜR EDERİZ**

Nefsinin öğretmeni, vicdanının
öğrencisi ol.

Platon

Shopier Mağazamız Üzerinden
2/3/4/6 Taksitle
Alışveriş yapabilirsiniz.

OZISIKHUKUKNOTLAR

Instagram Üzerinden Bizi Takip Edip
Merak Ettikleriniz Hakkında Soru
Sorabilirsiniz Teşekkür Ederiz. !

BANKA HUKUKUNUN KAYNALARI:

Anayasal Dayanak ve Bankalara İlişkin Mevzuatın Tarihçesi: Banka hukuku, bankayı merkez olarak alan ve bankalar ile bankaların hukuki ilişkilerini düzenleyen bir hukuk dalıdır. Yani bankayı merkez alır çünkü bunun sebebi banka olmayıp da başka kuruluşların da bir nevi bu hukuka tabi olmasıdır. Ve bankalara yani kuruluşlarına faaliyetlerine sona ermelerine tasfiyelerini bunların hukuki ilişkilerini düzenleyen bir hukuk dalıdır. Yani bunların çoğu zaman müşterileriyle, mevduat sahipleri, kredi çekenlerle olan ilişkilerini düzenler. Bu müşterilerle ilişki tarafı biraz daha özel hukuk boyutuna kalıyor. Devlet ile olan ilişki kısmı daha kamu hukuku boyutuna kalıyor. Dersimiz kamu hukuku ağırlıklı.

Hukukun kaynakları nelerdir dediğimizde bağlayıcı kaynaklar(asli) ve bağlayıcı olmayan kaynaklar(yardımcı) olarak ikiye ayrılır bağlayıcı kaynaklar da kendi aralarında yazılı kaynaklar (anayasa, kanun, yönetmelikler vs.) ve yazılı olmayan kaynaklar(örf ve adet) olarak ikiye ayrılır. Burada bizim üstünde duracağımız elbette bağlayıcı kaynaklar arasında yazılı olanlar. Biz daha çok anayasa, uluslararası anlaşmalar, kanunlar, khk'lar, cumhurbaşkanlığı kararnameleri, yönetmelikler gibi metinlere bakacağız. Kara Avrupası hukuk sisteminde yazılı kaynaklar zaten önemlidir. Ama anglo sakson sisteminde yazılı olmayan kaynaklar ön plandadır.

Banka hukukunun kaynağı nedir dediğimiz zaman, bankacılık sektörünü ilgilendiren hukuk kuralları nerede yer alıyorsa oradaki düzenlemeler banka hukukunun kaynağını oluşturur. Yani bankacılık sektörüyle ilgili bir kural anayasada ise o anayasa banka hukukunun kaynağıdır. Kanunlar zaten kaynağıdır, yönetmelikler kaynağıdır vs.

En başta elbette anayasa var. Banka hukukunun dolaylı olarak anayasal dayanağı vardır. Açık değil ama dolaylı olarak var.

5411 sayılı Bankacılık kanunu bu dersin en temel süjesi olacak ayrıntılı bir şekilde bu kanunu göreceğiz.

Yönetmelikler, bu alanda özellikle kanunda; kurul buna ilişkin(BDDK'yı kastediyor) yönetmelik, tebliğ çıkarır gibi hükümler oluyor. O durumlarda o idari kuruluşun yönetmelik ya da tebliğ hazırlaması hukuken zorunludur. Yani kanun maddesi iki üç fıkra içerip dördüncü fıkrasında diyor ki konu hakkındaki usul ve esaslar bunun çıkaracağı bir yönetmelikle düzenlenir diyorsa o yönetmeliği çıkartmak zorundasın. Bu yönetmelik neredeyse sadece o konuyu düzenliyor. Yönetmelik,

BANKA / VİZ-FİNAL / BAHAR DÖNEMİ DERS NOTU

kanuna aykırı olmayan ama kanunların uygulanmasını sağlayan hukuki enstrümanlardır. Çok fazla yönetmelik var (40 falan) ama bunların ayrıntısına bakmayacağız. Tebliğler ise çok fazla değil.

Bide eski sistemden kalan Bakanlar Kurulu kararnameleleri ve Bakanlar Kurulu kararları var. Bunlar da kaldırılmadıği sürece hala geçerli.

Bankalara ilişkin mevzuatın temelinde bankaların güven arz eden, itibarlı birer kuruluş olması yer alıyor. Bankaların en önemli özelliklerinden bir tanesi güven arz eder olması, ticari itibarı olması. Hangi kuruluş olursa olsun ticari itibar elbette önemlidir ama banka açısından çok çok daha önemlidir. Bunun dışında likidite ve verimlilik esaslarına göre faaliyet gösterebilmelerini sağlama düşüncesi de etkilidir. Yani bu banka hukukunun kaynağı, bankacılık sektöründe yardımcı oluyor. Bu açıdan bankaların likidite ve verimlilik esaslarına göre çalışmasını temin etmeye çalışan bir şey. Likidite demek hazır para demek (likit alacak) yani mal varlığının duran bir şey de değil de dönen bir şeyde olması; parada olması. Ülkemizde banka hukukunun kaynakları sürekli olarak güncelleştirilir. Banka hukuku dinamik bir alan sayılır.

ANAYASA:

1982 Anayasası'nda 'Mali ve Ekonomik Hükümler' başlıklı 4. Kısım vardır. Bu kısımda yer alan 'Piyasaların Denetimi ve Dış Ticaretin Düzenlenmesi' başlıklı 167. madde var. Bu madde diyor ki 'Devlet, para, kredi, sermaye, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemelerini sağlayıcı ve geliştirici tedbirleri alır; piyasalarda fiili veya anlaşma sonucu doğacak tekelleşme ve kartelleşmeyi önler.' Yani kısacı devlet piyasaların düzenli işlemelerini sağlar. Bu nasıl bir madde diye Anayasa Mahkemesi bir kararında bunu yorumlamış. Anayasa Mahkemesinin kararına baktığınız zaman; mahkeme bile demiş ki aslında bu madde devlete bir nevi ekonomik hayatın işleyişini düzenlemek ve gerektiğinde ekonomik hayata müdahale edebilmek yetkisi veren bir hükümdür demiş. (04.03.1986, E1985/16, K1986/5) Yani özetle Anayasa Mahkemesine göre devletin piyasalara bir müdahale yetkisi vardır. Devletin piyasaya yapacağı müdahale meşrudur. Hatta anayasal bir yükümlülüktür. Dolayısıyla her ne kadar serbest piyasa da olsa devletin müdahalesi olmayan serbest piyasa olmaz. Ve bizim Türk hukukumuzda da bu 167. madde devletin ekonomik hayata müdahale yetkisini gösteren bir hükümdür.

Devlet neye müdahale edecek: piyasalara. Piyasalardan birkaç tanesinin ismi zikredilmiş, para piyasası, kredi piyasası ve sermaye piyasası. Bu üçü özel olarak düzenlenmiş. Diğerlerini mal ve hizmet olarak göstermiş. Yani beş gibi görünüyor

BANKA / VİZ-FİNAL / BAHAR DÖNEMİ DERS NOTU

ama belki bu beş değil yüzlerce. Çünkü mal ve hizmet dediğiniz zaman her şey oraya giriyor. Bir şey ya maldır ya hizmettir. Dolayısıyla çok da bir limit yok. Yani enerji de bir mal olduğu için mal sektörüdür. Yani enerji sektörüne de müdahale edilebilir. (ki ediliyor da zaten) Anayasada aslında 'bankacılık sektörü' ibaresi yer almıyor. Özellikle bankacılık yazmamış. Ama bunu yazması önemli değil. Para ve kredi piyasasını gördüğünüz zaman zaten bankaların faaliyet gösterdiği piyasalar olduğunu anlarsınız. Gerçekten de para piyasası dediğimiz şey ya da kredi piyasası dediğimiz şey münhasıran olmasa da büyük ölçüde bankalara ait piyasalardır. Bankalar para piyasaları ve kredi piyasalarında faaliyet gösterir. Yani bankalar sizden para toplar ya da para piyasası araçlarını satar ya da kredi verir. Mesela bir enerji şirketi kredi veremez vs. Dolayısıyla para ve kredi piyasası dediğimiz şey bankacılık sektörüdür. Demek ki para ve kredi piyasasının düzenlenmesi bir bakıma anayasal bir zorunluluktur. Bu sektör demek ki piyasa her ne kadar serbest piyasa da olsa, piyasanın şayet sağlıklı ve düzenli işlemlerini sağlamak gerekiyor ise anayasa gereği buna müdahale etmemiz şarttır. Devletin nasıl müdahale edeceği konusunda ise bir şey yazmıyor.

Devlete verilen gerektiğinde ekonomik hayata müdahale etme görevi hukukta 'düzenleyici kurum' adını verdiğimiz ya da 'düzenleyici ve denetleyici kurum' veya bazen de 'bağımsız idari otorite' kamu kuruluşları tarafından yerine getirilmektedir. Nedir düzenleyici kurumlar? Her biri ayrı piyasayı düzenleyen, bazı piyasalarda gerçekten de düzenleyici kurumlar vardır. Örneğin BDDK, EPDK, BTK (bunların üzerinde daha sonra duracağız) Bunlar kendi görev yaptıkları piyasaları düzenlerler. Görev ve yetkileri kuruluş kanunlarında belirtilmiştir. Bunların çok sayıda görev ve yetkisi var yani hem düzenlemek, hem denetlemek, hem yaptırım uygulama gibi gerçekten ciddi yetkileri var ve bunlar kuruluş kanunlarında gösterilmiştir. Kamu tüzel kişiliğini haiz. İdari ve mali özerkliğe sahip. Yani kurumun kendi bütçesi vardır. Devletin genel bütçesinden pay almaz. Ve kurum idari açıdan hiçbir bakanlığa hiçbir idari kuruluşa bağlı değildir. Onların hiyerarşisi veya vesayeti altında yer almaz. Özerk bir yapıya sahiptir. Düzenleyici kurumlarda uzmanlaşmış personeller çalışır. (niteliksiz insanlar uzman kadrolarında yer alamazlar. Buraların sınavları vardır) düzenleyici kurumlar düzenleme, denetleme ve yaptırım uygulama gibi yetkilerle donatılmış kamu kurumlarıdır. O zaman düzenleyici kurumlar aracılığıyla para, kredi, sermaye, mal ve hizmet piyasalarına o piyasanın sağlıklı ve düzenli işlemlerini sağlamak üzere devletin müdahale ettiğini görüyoruz. Düzenleyici ve denetleyici kurumlar aslında Türkiye'de nispeten yeni bir geçmişe sahip kuruluşlardır. Düzenleyici ve denetleyici kurumların uygulamaya kazandırılmasında IMF(uluslararası para fonu) ve Dünya Bankasının büyük rolü bulunmuştur. Bunlar Türkiye'de eskiden

BANKA / VİZ-FİNAL / BAHAR DÖNEMİ DERS NOTU

bahsedilen kuruluşlardır. IMF ve Dünya Bankası Türkiye ile imzaladığı kredi anlaşmalarıyla Türkiye'ye para verdiler (ucuz yollarla, krediyle) ve bunun karşılığında bir nevi talimat da verdiler. (borç alan emir de alır) Dediler ki madem benden kredi alıyorsun o zaman bu önemli sektörlerden devlet elini çek. Yani burayı siyasi iktidarın etkisi altında olmaktan arka kapısı olmaktan çıkar. Düzenleyici kurumlar kur, özerklik ver, o piyasaları siyasi iktidardan bağımsız hale getir. Dolayısıyla siyasi müdahalelere siyasi saiklere konu olmasın. Yani bankacılık sektörüne bir müdahale geliyor ise bunun siyasi iktidarın lehine değil de tamamen bağımsız o günün kendi politikasını uygulayan düzenleyici bir kurumla yapılması gerekiyor. Bu sektörleri demek ki düzenleyici kurumlara havale etmekte fayda var. Bugün Merkez Bankasının bağımsızlığının vurgulanmasının sebebi bu. Şayet bu kuruluşlar bağımsız olmadığı takdirde kendi izlemeleri gereken politikayı izleyemiyorlar çünkü bu politikayı izledikleri zaman bundan siyasiler zarar görüyorlar. Şayet siz bu kuruluşları bağımsızlaştırmazsanız siyasi otorite bunu kendine göre yapar. (durum Türkiye'de tam anlamıyla bu)

İlk olarak sermayeyle başlayalım. Demek ki devlet sermaye piyasasını düzenlemek zorunda ki bu doğrultuda Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) kurulmuş. Bu Türkiye'deki ilk düzenleyici kurumdur. 1982 yılında kurulmuştu. Amacı da sermaye piyasalarını düzenlemektir. Sermaye piyasasından kastettiğimiz, şirketlerin hisse senetleri vs. Bunlar serbest piyasaya bırakılmaz çünkü burada bilgi asimetrisi vardır bu konuda bir kuruluş olur bu kuruluş onları düzenler. Hisse senetlerinin alımı, satımı, geri alınması, çıkarılması, hakla arzı gibi konularda yetkili olan SPK'dır.

Para ve kredi piyasaları aslında bankacılık piyasasıdır, bankacılık sektörüdür. Bu sektörü de düzenlemek üzere 2000 yılında 'Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu' (BDDK) kurulmuştur. Bugün BDDK ne işe yarıyor dediğimiz zaman, BDDK anayasal bir görevi yerine getiriyor ve bankacılık sektöründe 'oyunun kurallarını' belirliyor. Mali ve idari özerkliğe sahiptir.

Mal ve hizmet piyasaları çok geniştir. (çimento, kahve, oto lastiği...) Hepsinin bir düzenleyici kuruluşu yok. Örneğin, Türk lokumu düzenleyici ve denetleyici kurumu diye bir kurum yok ki böyle bir kuruma da ihtiyaç yok zaten. Bu sektöre müdahale edilmesinin bir faydası yok. Ama diğer piyasalara müdahale edilmek zorunda örneğin bankacılık piyasasına müdahale etmezseniz bankalar batır. Mesela mal ve hizmet sektöründeki enerji sektörüne müdahale etmeniz gerekir. Bu ne demek; şayet enerji sektörüne müdahale etmezseniz bugün benzin istasyonları 50tl ye satar litresini. Bunun için de Enerji Piyasaları Düzenleme Kurumu (EPDK) var. Telekom, yani cep telefonu mobil haberleşme gibi şeylerde de denetleme var. Bu

BANKA / VİZ-FİNAL / BAHAR DÖNEMİ DERS NOTU

da Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu(BTK)'dur. Bu GSM şirketlerini mobil operatörlerinin faaliyetlerini düzenleyen ve denetleyen bir kuruluştur. Bunlar en önemli düzenleyici ve denetleyici kurumlardır. Birde bunlara yeni eklenen sigorta sektörü için, 2019 yılında Sigorta ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu (SEDDK) kurulmuştur, en güncel, en son kurulan düzenleyici otorite budur. Sigorta piyasası aslında bankacılık piyasasının bir nevi kardeşi gibidir. Ama bankacılık BDDK'ya sigortacılık da SEDDK'ya havale edilmiştir. Eskiden hazine içerisinde sigortacılık genel müdürlüğü vardı, bu idari yapıdan çıkarılıp, özerk bir kuruluşa dönüştü. Bunların dışında RÜTÜK de var o da düzenleyici kuruluştur. 2017'de kurulan Kişisel Verileri Koruma Kurumu da var. Bunlar da düzenleyici kuruluşlardır ama ekonomik hayatı düzenlemezler birisi yayıncılık diğeri de kişisel veriler gibi kendine özgü konulardır.

Bizim üstünde duracağımız kuruluş BDDK'dır. Yukarıda bahsedilen Anayasa Mahkemesi kararı bankalar hakkında şu değerlendirmede bulunulmuştur:

'Bankaların, Devletin para, kredi ve sermaye politikalarının oluşmasında ve saptanmış politikaların uygulanmasında önemli görevleri bulunmaktadır. Gerçekten, para ikrazı işleriyle meşgul olan; mevduat kabul eden, sermaye teşekkülüne hizmet eden bankalar, ülke ekonomisinin en hassas kesimi olan kredi piyasasında faaliyet gösteren mali kuruluşlardır. Bu itibarla, bunların Devletçe yakından izlenmesi ve denetlenmesi gerekir.'

1982 Anayasası'nın 167. Maddesindeki 'piyasalarda fiili veya anlaşma sonucu doğacak tekelleşme ve kartelleşmeyi önler' ibaresi rekabet hukukudur. İşte bu anayasal yükümlülüğü yerine getirmek için de Rekabet Kurumu(RK) 1994 yılında kurulmuştur. Rekabet Kurumu bir düzenleyici kurumdur. Ama Rekabet Kurumu sadece belli bir mal ve hizmet piyasasını düzenlemez bu açıdan diğer düzenleyici kurumlardan çok önemli çok farklı bir boyutu bulunmaktadır. Rekabet Kurumu yeri gelir bankacılık sektöründeki rekabet ihlallerine müdahale edebileceği gibi, Türk lokumu ya da Türk kahvesi sektörüne de müdahale edebilir. Yani burada sektör spesifik değildir bütün mal ve hizmet piyasaları açısından yetkili ve görevlidir. Bu önemli bir ayrımdır. Rekabet Kurumu rekabeti sınırlayıcı anlaşmalar ile hâkim durumun kötüye kullanılmasının(tekelleşme) önlenmesi ve birleşme devralmaları denetler.

KANUNLAR:

Kanun; TBMM tarafından çıkarılan, Cumhurbaşkanı tarafından onaylanan, Resmi Gazetede yayımlanan, Anayasaya aykırı olmayan hukuk kurallarını içeren hukuki enstrümanlardır. Banka hukukunun kanun düzeyindeki kaynakları arasında bu ders

BANKA / VİZ-FİNAL / BAHAR DÖNEMİ DERS NOTU

kapsamında çok üzerinde duracağımız 5411 sayılı Bankacılık Kanunu en başta gelmektedir. Zaten banka hukuku kamu hukuku karakterli olduğu için hep kanuna sadık kalarak derslerimizi işleyeceğiz. Bu kanun bankaların kuruluşunu, bankaların faaliyete geçmesi, bankaların hesap ve kayıt düzenleri, yönetimleri, iç denetimleri, bölünmesi, birleşmesi, bankalar arasında hisse değişmesi, pay edinim ve devirleri gibi işlemleri ve bankaların tasfiyelerini düzenler. Bankaların müşterileriyle olan ilişkileri bu kanun kapsamında düzenlenmemiş bazı istisnalar dışında(krediler, mevduatlar) Daha çok devlet ile olan ilişkileri ya da yapısal değişiklikler bu kanun kapsamında düzenlenmiştir.

5411 sayılı kanun 2005 yılında yürürlüğe girmiştir. Bankalar daha Osmanlı döneminde kurulmaya başlanmıştı, (Türk tarihindeki ilk banka İstanbul bankasıdır. Londra merkezli kurulan bir bankadır.) bu zamanlarda da bankaları düzenleyen kanunlar bulunmaktaydı. Bugün ki modern Türkiye’de kurulan bankalar çoğu zaman Cumhuriyetle yaşıttır. Bu yüzden bankaya özgü çıkarılan mevzuatta bir nevi Cumhuriyetle yaşıttır. Bankalar ilişkin mevzuatlara baktığımız zaman zamanla bu kanunların değişerek güncellenerek bir önceki kanunu yürürlükten kaldırmak suretiyle yeni kanunların çıktığını görüyoruz.

Bugün yürürlükteki kanun 2005 yılında yürürlüğe girdi. En güncel olarak 2020 yılında bir değişikliğe uğradı ama hala yürürlükte. 5411 sayılı Bankacılık Kanunun kısaca bir tarihçesine bakalım. Cumhuriyet tarihimizin ilk Banka Kanunu diyeceğimiz kanun 1933 tarih ve 2243sayılı Mevduatı Koruma Kanunudur. Çok sayıda Bankalar Kanunu isimli kanunumuz olmakla birlikte ilk çıkan 'Banka Kanunu'muz Mevduatı Koruma Kanunu adı altında kabul edilmiştir 1933 yılında. Bu kanun (adı zaten bir fikir veriyor) mevduat sahiplerini korumak amacıyla çıkarılmıştır. İsmi böyle olmakla birlikte hükümlerine bakıldığı takdirde doğrudan bankaları ilgilendiren bir kanundur. Yani bankalara ilişkin bir kanundur. Bu da bir banka kanunudur ama banka ismi kanunda geçmez. 2243 sayılı kanunun getirdiği esaslar, bugün yürürlükte bulunan Bankacılık mevzuatında da kısmen geçerliliğini korumaktadır. (elbette tamamen değil) (teknik olarak değil prensip ve ilke olarak yürürlükte olduğu söylenebilir.) 2243 sayılı kanuna baktığımız zaman mevduat kabulü Maliye Bakanlığı'nın iznine tabi tutulmuştur. Bu önemli bir düzenleme. Yani artık her kuruluş, para toplayamaz hale gelmiştir. Herkes banka açamaz hale gelmiştir. Banka açmak ya da mevduat toplamak Maliye Bakanlığı'nın iznine tabi tutulmuştur. Ayrıca kanunda kabul edilebilecek mevduata üst sınır getirilmiştir. Yani toplayacağımız kadar değil belirli bir sınır dahilinde toplayacaksınız ve belirli bir sınır dahilinde de kullanıracaksınız. Bunlara sınır getirilmediği takdirde bankaların batması, halkın mağdur olması söz konusu olabilir. Kanunda ayrıca

BANKA / VİZ-FİNAL / BAHAR DÖNEMİ DERS NOTU

sermaye ve yedek akçeler için ölçüler belirlenmiş, yani bankaların kuruluşu açısından bazı asgari sermaye tutarları getirilmiş. Bankaların yeminli murakıplar tarafından denetlenmesi esası kabul edilmiştir. Murakıp demek aslında denetçi demektir. Ayrıca bu kanunda baktığınız zaman bankalar nasıl kurulur dediğinde; bankaların 'anonim veya hisse senetli komandit veya limited şirket' şeklinde kurulması zorunlu tutulmuştur. Yani bir nevi gerçek kişilerin banka kurmasına izin verilmemiştir. Mevduatı Koruma Kanunu 1934 ve 1935 yıllarında değişikliğe uğramışsa da çok uzun ömürlü olan bir kanun değildir. 1936 yılında yerini 2999 sayılı Bankalar Kanunu'na bırakmıştır. Mevduatı koruma kanunu öncesinde de bankalar vardı. Bu kanun ile onlara beyanname verme yükümlülüğü getirilmiş oldu. Dolayısıyla mevcut durumu düzenleme amacı taşıyan bir kanun. (hoca kanunda bazı maddeleri okudu dilinin anlaşılmadığına vurgu yaptı. Ayrıca bugün yürürlükte olan kanunla benzer olan yerlerin de mevcut olduğunu vurguladı)

2999 sayılı Bankalar Kanunu bankaların 'anonim limited ve hisse senetli komandit' şirket olarak kurulması şartını devam ettirmiş, bankaların kuruluşu ile faaliyete geçmesini Maliye Bakanlığı'ndan alarak, Bakanlar Kurulu'nun iznine bağlamıştır. Bunun dışında kredi sınırları, kredi yasakları, tasarruf mevduatının korunması, yasak banka işlemleri, bankaların hesap ve kayıt düzeni, denetim ve gözetimi gibi konularda da bir nevi hükümler içeriyor. Ama bu kanun da bir süre sonra bankaların emin bir şekilde çalışmasını sağlamak bakımından yetersiz kaldığı düşüncesi ile 1958 yılında 7129 sayılı Bankalar Kanunu ile yürürlükten kaldırılmıştır. (Hoca bu kanununda da bazı maddelerini okudu. Kanunu gözden geçirdi göstermek için.)

Bu kanun da 1958 yılında yürürlükten kaldırılmış. Ve yerini 7129 sayılı Bankalar Kanunu'na bırakmış. 7129 sayılı kanun ile bankaların kuruluş ve faaliyete geçmesi için alınması gereken izinler, ortakların pay senetlerinin özellikleri, azami pay oranı ve pay sahiplerinin haklarını yeniden ve etraflıca düzenlemiş, bankaların devir ve birleşmeleri ile mali durumu bozulan bankalara ilişkin alınabilecek tedbirler ilk kez yasal düzenlemeye kavuşturulmuştur. Söz konusu kanun banka olarak kurulabilecek şirket türlerini, 2243 ve 2999 sayılı kanunların aksine yalnızca anonim şirket ile sınırlandırmıştır. (bugün de yalnızca anonim olarak kurulabilir.) Bu kanun, 1983 tarih ve 70 sayılı KHK ile yürürlükten kaldırılmıştır. Daha sonra bu KHK bazı değişikliklerde 1985 tarihinde 3182 sayılı Bankalar Kanunu olarak yasallaşmıştır. (hoca bu kanunu da (7129) gösterdi. Bazı maddelerini okudu.) (üstünkörü geçtiği için yazmıyorum arkadaşlar merak ederseniz ders kaydında mevcut.) (prensiplerin farklı isimlerle de olsa günümüzde mevcut olduğuna vurgu yapıyor)

BANKA / VİZ-FİNAL / BAHAR DÖNEMİ DERS NOTU

3182 sayılı kanunla mevduatın korunması ve banka kaynaklarının ekonominin ihtiyaçlarına uygun olarak kullanılması ilkeleri esas alınarak bankaların kuruluşu, yönetimi, çalışma esasları, devir, birleşme ve tasfiyeleri ile denetlenmeleri yeniden düzenlenmiştir. 3182 sayılı kanun, 1993 tarih ve 512 sayılı KHK ile esaslı değişikliklere uğramış, ancak bu KHK'nın dayanağı olan 3911 sayılı yetki kanununun Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesi üzerine Türk bankacılık mevzuatına uygulanacak hukuk tartışmalı hale gelmiştir. İptal kararının ardından bankacılık sektörünün düzenlenmesi ve o zamanki hukuki sorunların giderilmesi amacıyla 1999 tarih ve 4389 sayılı Bankalar Kanunu yasalaşmıştır.

2000-1999 yılları mali açıdan kırılğan yıllardı. 28 Şubatın bir sonucu olarak da bankalar batmıştır o dönemde. 1999 öncesinde bankaların mali yapıları zayıftı. Şüphesiz banka kanunları vardı, ama çok ehemmiyetli hükümler değildi. Bankaların çok etkin bir şekilde denetimi de söz konusu değildi. (Maliye bakanlığı nasıl denetlesin bankayı..) 4389 sayılı kanun diğerlerinden çok farklı. Bu kanunla birlikte Türk bankacılık sistemi kökten değiştirilerek, tamamen farklı bir sistem kurulmuştur. Bu bağlamda BDDK'yı kurdu. İşte bu bir devrimdir. Bu sektörle gerçekten haşır neşir olan bunu bilen, uzman personelin çalıştığı, özerk bir kuruluş kurulmuş ve bankaların bütün faaliyet izinleri, kuruluş izinleri, denetimi... Hepsi hükümetten alınıp BDDK'ya verilmiştir. Sektör bundan sonra rahat nefes almıştır. Bu kanunla birlikte artık bankaların yönetimlerinin, denetimlerinin, hatta mülkiyetinin(ortaklık paylarının), BDDK kararıyla Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na (TMSF) devredilmesi kabul edilmiştir. Yani artık bankalar batmaz, batmaya yakın bankalar TMSF' devredilir ve TMSF onları yönetir, ihya eder, yeri gelirse de tasfiye eder. Bu kanun Türk bankalarının mali yapılarını güçlendiren bir kanun olmuştur. www.ozisikkirtasiye.com

4389 sayılı Bankalar Kanunu gerek Türk bankalarının mali yapılarını güçlendirmek ve onları daha sonradan kurulacak BDDK aracılığıyla denetlemek, gerekse Türk bankacılık sisteminin uluslararası finans sektöründe geçerli standartlara uyum sağlamasını sağlamak için hazırlanmıştır. Dediğimiz gibi bu konuda uluslararası anlaşma yok ama uluslararası standartlar var. Mesela Basel Bankacılık Gözetim ve Denetim Komitesi, Basel1-2-3 gibi yayınladığı esas usuller var. Bunları yavaş yavaş mevzuatın içerisine alıyoruz. 4389 sayılı kanun aslında çok kısa bir süre yürürlükte kalmış, Mevduatı Koruma Kanunu'ndan sonra en kısa yürürlükte kalan bir tanesidir. Yerini 2005 tarihli 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'na bırakmıştır.

5411 sayılı Bankacılık Kanunu çoğu yönden 4389 sayılı kanunun devamı niteliğindedir. Ancak hacmi bir hayli genişlemiştir. 5411 sayılı kanun Avrupa Birliğinin bankacılıkla ilgili direktifleri ve Basel komitesinin yayınladığı kriterlere

BANKA / VİZ-FİNAL / BAHAR DÖNEMİ DERS NOTU

uyumlu olarak hazırlanmıştır. Burada kabul edilen kriterler aslında hep uluslararası kriterlerdir. Banka kurma kriteri, kurucu ortakları kriteri vs. içeren modern bankacılığın temelini içeren bir kanundur.

5411 sayılı kanun 171 maddeden oluşuyor. Ve otuzdan fazla geçici maddesi var. Uzun bir kanundur. Bazı maddeleri (örneğin 134. Madde 5 sayfadır.) Bunun sebebi var. Şu ki bu bir nevi tepki kanunu (bankacılık krizlerine, bankaların batmasına, batırılmasına...) O yüzden hükümler uzun uzun ele alınmış, her şeyi düzenleyecek şekilde. Tam kazuistik. Devletin otoritesini hissedeceğimiz, kamu hukuku karakterli, emredici kurallarla bir kanun. Emredici olmasının sonucu olarak da bir nevi ne demektir, her halükarda uygulanacaktır demektir. Yani bankalara aksini kararlaştırma hakkı vermiyor demektir. Ve aksine hareket edildiği takdirde cezai, hukuki yaptırımlar olacak demektir. Kanunun içeriği özel hukuk tüzel kişileri olmakla birlikte(bankalar) çerçevesi kamu hukukuyla doludur.

Bankacılık mevzuatının gerçekten de uzun bir geçmişinin olduğunu görüyoruz.

Haftaya 5411 sayılı kanunu işleyeceğiz.

ÖZİŞİK KIRTASIYE

www.ozisikkirtasiye.com

Notun Devamı İçin ...

ozisikhukuknotlar ▾

72
gönderi

9.897
takipçi

2.398
takip

☆ ÖZİŞİK KIRTASIYE ☆
Hukuk Hizmeti
⚖️ **Hukuk Fakültesi Ders Notları Bilgi & Sipariş** ⚖️
💎 DM & Whatsapp 💎
🔴🔴 **Shopier Magaza Siparis Linki** 🔴🔴
🔗 shopier.com/Ozisikkirtasiye

**DERS NOTLARINI
SİPARİŞİ İÇİN
ULAŞABİLİRSİNİZ**